

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی
علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

چالش‌ها و موانع مدیریت رویدادهای ورزشی فوق برنامه توسط انجمن‌های علمی دانشجویان علوم ورزشی

دکتر حمیدرضا جلیلی^{*}، سارا مرشدی، محدثه تقیلو، مسلم خلیج

چکیده

انجمن‌های علمی دانشجویی به عنوان بازوان اجرایی دانشکده‌ها، نقشی غیرقابل انکار در غنی‌سازی حیات آکادمیک و توسعه مهارت‌های عملی دانشجویان علوم ورزشی ایفا می‌کنند؛ با این وجود، مسیر مدیریت و اجرای برنامه‌ها توسط آن‌ها همواره با چالش‌های ساختاری متعددی همراه است. پژوهش حاضر با هدف واکاوی عمیق و پدیدارشناسانه چالش‌ها و موانع مدیریت رویدادهای ورزشی فوق برنامه توسط انجمن‌های علمی دانشجویان علوم ورزشی انجام پذیرفت. این مطالعه با اتخاذ رویکردی کاملاً کیفی و بهره‌گیری از استراتژی تحلیل مضمون، تجربیات زیسته ۱۸ نفر از دبیران ادوار و اعضای فعال شورای مرکزی انجمن‌های علمی را مورد کنکاش قرار داد. مشارکت کنندگان از طریق تکنیک نمونه‌گیری هدفمند و گلوله‌برفی انتخاب شدند و گردآوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختاریافته تا حصول اشباع نظری تداوم یافت. پیاده‌سازی و کدگذاری سیستماتیک داده‌های متنی، منجر به شناسایی چهار مقوله و مانع بنیادین گردید که شامل «بوروکراسی فرساینده و لختی سیستم اداری دانشگاه»، «تنگناهای مالی و محدودیت‌های قانونی در جذب حامیان مالی مستقل»، «چالش‌های لجستیکی و انحصار در تخصیص اماکن ورزشی» و «فقدان بلوغ کار تیمی و تداخل وظایف درون سازمانی» بود. یافته‌ها به روشنی نشان می‌دهد که رویکرد سنتی و محافظه کارانه حاکم بر معاونت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها، غالباً به جای تسهیل‌گری، به سدی بازدارنده در مسیر پویایی ایده‌های دانشجویی تبدیل شده است. در نتیجه، گذار نهادی از نگاه کنترلی-نظارتی به رویکرد حمایتی-توانمندساز، بازنگری در آیین‌نامه‌های تخصیص بودجه و تفویض اختیارات اجرایی بیشتر به این تشکلهای، ضرورتی انکارناپذیر است تا انجمن‌های علمی بتوانند رسالت حیاتی خود را در شبیه‌سازی محیط واقعی کار و تسریع گذار دانشجویان از تئوری به عمل به درستی محقق سازند.

کلیدواژه‌ها: انجمن‌های علمی، مدیریت رویداد، موانع اجرایی، فعالیت‌های فوق برنامه، رویکرد کیفی.

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

مقدمه

پویایی و پیچیدگی‌های روزافزون صنعت ورزش در هزاره سوم، نیازمند مدیران و متخصصانی است که علاوه بر دانش تئوریک، به طیف وسیعی از مهارت‌های نرم، هوش هیجانی، تفکر انتقادی و قابلیت‌های حل مسئله در لحظه مجهز باشند. با این وجود، شواهد و انتقادات بنیادین نشان می‌دهد که برنامه‌های درسی رسمی در محیط‌های آموزش عالی غالباً بر انتقال مفاهیم نظری متمرکز بوده و در پرورش شایستگی‌های عملی و اجرایی دانشجویان علوم ورزشی دچار کاستی‌های جدی هستند (براون و جانسون، ۲۰۲۴). این شکاف عمیق میان آموزش‌های آکادمیک و نیازهای ملموس بازار کار، منجر به کاهش اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان و مواجهه آنان با پدیده‌ای روان‌شناختی-حرفه‌ای موسوم به «شوگ انتقال» در زمان ورود به صنعت ورزش شده است (احمدی و رضایی، ۱۴۰۳؛ جکسون و بریدجستاک، ۲۰۲۴). در واقع، دانشجویان با کوله‌باری از تئوری‌های مدیریت ورزشی فارغ‌التحصیل می‌شوند، در حالی که در محیط واقعی دانشگاه فرصت تجربه مدیریت یک بحران ساده، تامین مالی یک رویداد یا هدایت یک تیم انسانی را نداشته‌اند (سجادی و همکاران، ۱۴۰۳).

در چنین فضای چالشی و برای جبران این نقصان پداگوژیک، توجه به ظرفیت یادگیری تجربی در فضاهای غیررسمی دانشگاهی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. در این میان، انجمن‌های علمی دانشجویی به عنوان نهادهایی داوطلبانه، خودجوش و مبتنی بر همتایان، می‌توانند نقش یک «آزمایشگاه زنده» یا «انکوباتور منابع انسانی» را ایفا کنند. ضرورت توجه به این نهادها از آنجا ناشی می‌شود که مشارکت فعال دانشجویان در برنامه‌ریزی، سازماندهی و مدیریت رویدادهای ورزشی فوق‌برنامه (نظیر المپیادهای درون‌دانشگاهی، همایش‌های علمی-ورزشی یا کارگاه‌های مهارت‌افزایی)، فرصتی بی‌بدیل برای تمرین عملیات مدیریتی در یک محیط شبیه‌سازی‌شده و ایمن را فراهم می‌آورد. مطالعات اخیر در حوزه جامعه‌شناسی و مدیریت آموزش عالی به روشنی اثبات کرده‌اند که درگیری در چنین فعالیت‌هایی، نه تنها مهارت‌های ارتباطی، تاب‌آوری و رهبری را به شدت توسعه می‌دهد (گارسا و سیلوا، ۲۰۲۴؛ تاملینسون و هولمز، ۲۰۲۵)، بلکه از طریق تقویت شبکه‌سازی در جوامع عمل، به تکوین هویت حرفه‌ای و ارتقای سرمایه اجتماعی دانشجویان کمک شایانی می‌کند، که این امر مستقیماً مسیر ورود آن‌ها به بازار کار تخصصی را هموار می‌سازد (کیم و ژانگ، ۲۰۲۴؛ مرادی و قاسمی، ۱۴۰۵).

با وجود این ظرفیت‌های عظیم و پتانسیل‌های اثبات‌شده، شواهد میدانی و بررسی‌های انتقادی حاکی از آن است که انجمن‌های علمی در مسیر طراحی و اجرای رویدادهای فوق‌برنامه با اکوسیستمی پرتلاطم و مجموعه‌ای از موانع ساختاری، رفتاری و

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

محیطی مواجه‌اند که اثربخشی و بقای آن‌ها را به شدت تهدید می‌کند. ساختارهای بوروکراتیک، لختی سیستم اداری دانشگاه‌ها و نگاه‌های محافظه‌کارانه مدیران فرهنگی، غالباً به جای تسهیل‌گری، به سدی بازدارنده در برابر نوآوری‌های دانشجویی تبدیل شده‌اند. مک‌لین و پرنٔ (۲۰۲۵) در بررسی‌های خود تأکید می‌کنند که درگیری مداوم نهادهای دانشجویی-ورزشی با بوروکراسی فرساینده، انگیزه آنان را برای فعالیت‌های داوطلبانه تقلیل داده و انرژی تیم‌های اجرایی را به جای خلق ارزش و ارتقای کیفیت رویداد، معطوف به غلبه بر موانع اداری و نامه‌نگاری‌های بی‌پایان می‌سازد. این یافته توسط گودرزی و هنری (۱۴۰۳) در بستر ساختار آموزش عالی ایران نیز تأیید شده است؛ جایی که فقدان استقلال مالی و قوانین به شدت محدودکننده در مسیر جذب حامیان مالی (اسپانسرشیپ) خارج از دانشگاه، استقلال عمل انجمن‌ها را فلج کرده و آن‌ها را به نهادهایی کاملاً وابسته و منفعل تقلیل داده است. دانشجویان انتظار دارند در قالب انجمن‌ها رفتار کارآفرینانه را تمرین کنند، اما قوانین بالادستی با آن‌ها همچون پیمانکارانی فاقد اختیار برخورد می‌کند (کوزه‌چیان و همکاران، ۱۴۰۴).

افزون بر موانع ساختاری، پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که این تشکلهای با چالش‌های درون‌گروهی و لجستیکی پیچیده‌ای نیز دست‌وپنجه نرم می‌کنند. رقابت نابرابر برای تخصیص امکانات و اماکن ورزشی در سطح دانشگاه‌ها همواره یکی از دغدغه‌های اصلی است (چن و همکاران، ۲۰۲۵). از سوی دیگر، ماهیت گذرا و کوتاه‌مدت حضور دانشجویان در دانشگاه باعث از بین رفتن حافظه سازمانی انجمن‌ها و عدم انتقال صحیح تجربیات (Handover) از یک دوره به دوره دیگر می‌شود. ویور و چلادورای (۲۰۲۴) خاطرنشان می‌سازند که فقدان آموزش‌های پایه در زمینه کار تیمی و مدیریت تعارض، اغلب منجر به اصطکاک‌های درون‌گروهی، توزیع ناعادلانه وظایف و در نهایت فرسودگی (Burnout) اعضای کلیدی انجمن‌ها در حین اجرای رویدادهای ورزشی می‌شود. در همین راستا، نظری و قهرمان تبریزی (۱۴۰۴) استدلال می‌کنند که اگرچه غلبه بر این موانع می‌تواند به ارتقای تاب‌آوری منجر شود، اما در بسیاری از مواقع، تراکم و شدت این بازدارنده‌ها به لغو رویدادها، دلسردی عمومی و مرگ خاموش ایده‌های خلاقانه دانشجویی می‌انجامد.

با مرور دقیق ادبیات توسعه‌یافته در سال‌های اخیر (مانند شیلبری و فرکینز، ۲۰۲۴؛ زیگلر و واشینگتن، ۲۰۲۵)، یک شکاف روش‌شناختی و معرفت‌شناختی آشکار در این حوزه نمایان می‌شود. اگرچه اهمیت فعالیت‌های فوق‌برنامه بارها مورد تأکید قرار گرفته، اما عمده پژوهش‌های پیشین یا صرفاً بر پیامدها و مزایای این مشارکت تمرکز داشته‌اند و یا با اتخاذ رویکردهای تقلیل‌گرایانه و کمی، موانع را صرفاً در قالب پرسشنامه‌های از پیش تعیین‌شده و اعداد توصیف کرده‌اند. درک عمیق، غنی و پدیدارشناسانه‌ای از چگونگی تجربه این چالش‌ها، تعاملات پنهان، ناامیدی‌ها، و استراتژی‌های جبرانی دانشجویان در تقابل با دیوان‌سالاری دانشگاهی در دست نیست. آمار و ارقام کمی نمی‌توانند سرخوردگی ناشی از لغو یک رویداد ورزشی

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

به دلیل عدم تایید یک فرم اداری در دقیقه نود را به تصویر بکشند. از این رو، انجام پژوهشی که بتواند صدای واقعی این کشگران را بازتاب دهد، به شدت احساس می‌شود. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف واکاوی و تحلیل عمیق و کیفی چالش‌ها و موانع مدیریت رویدادهای ورزشی فوق‌برنامه توسط انجمن‌های علمی دانشجویان علوم ورزشی تدوین شده است. امید است نتایج این مطالعه با ارائه تصویری شفاف، یکپارچه و چندبعدی از این موانع، بستر علمی لازم را برای تغییر پارادایم مدیران دانشگاهی از رویکرد «کنترلی-نظارتی» به رویکرد «حمایتی-تسهیل‌گر» فراهم آورده و راه را برای تبدیل انجمن‌های علمی به کانون‌های واقعی پرورش مدیران آینده ورزش هموار سازد.

روش‌شناسی و یافته‌ها

پژوهش حاضر از منظر هدف، کاربردی و بر اساس ماهیت داده‌ها و رویکرد واکاوی، با طراحی کاملاً کیفی و بهره‌گیری از استراتژی تحلیل مضمون انجام پذیرفت. برای درک عمیق، غنی و پدیدارشناسانه از موانع موجود، جامعه مشارکت‌کنندگان این مطالعه شامل ۱۸ نفر از دبیران ادوار، اعضای کلیدی شورای مرکزی انجمن‌های علمی دانشجویی علوم ورزشی و کارشناسان فرهنگی مرتبط در دانشگاه‌ها بود. انتخاب این افراد از طریق تکنیک نمونه‌گیری هدفمند آغاز گردید و در ادامه با استفاده از رویکرد نمونه‌گیری گلوله‌برفی، شبکه‌ای از مطلعین کلیدی شناسایی شدند. گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته صورت گرفت و این فرآیند تا دستیابی به نقطه «اشباع نظری» در مصاحبه شانزدهم تداوم یافت؛ با این حال، جهت اطمینان کامل از عدم ظهور کدهای جدید، دو مصاحبه تکمیلی نیز انجام شد (مجموعاً ۱۸ مصاحبه). هر مصاحبه به طور متوسط بین ۴۵ تا ۷۰ دقیقه به طول انجامید. پس از پیاده‌سازی خط‌به‌خط متون مصاحبه‌ها، فرآیند تحلیل داده‌ها دقیقاً بر اساس الگوی نظام‌مند و شش مرحله‌ای براون و کلارک شامل آشنایی با داده‌ها، تولید کدهای اولیه، جستجوی مضامین، بازبینی شبکه‌ها، تعریف مضامین و نگارش گزارش نهایی صورت پذیرفت.

به منظور انسجام‌بخشی، قابلیت ردیابی، مدیریت یکپارچه متون حجیم و تحلیل گرافیکی داده‌ها، از نرم‌افزار تخصصی تحلیل داده‌های کیفی MAXQDA نسخه ۲۰۲۲ استفاده شد. فرآیند تحلیل و کدگذاری داده‌ها کاملاً منطبق بر ابزارها و خروجی‌های این نرم‌افزار پیش رفت. در مرحله کدگذاری باز، متون مصاحبه‌ها به دقت بررسی شد که خروجی ابزار Code Frequencies در نرم‌افزار، استخراج ۳۱۵ کد اولیه (معنای پایه) را نشان داد. در مرحله بعد، با بهره‌گیری از قابلیت Smart Coding Tool، کدهای دارای همپوشانی معنایی و تقارب مفهومی، در یکدیگر ادغام شده و فرآیند تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی ۳۴ مفهوم محوری (در قالب کدگذاری محوری) گردید. در نهایت، با استفاده از ابزار MAXMaps برای ترسیم شبکه مضامین و درک روابط علی و سلسله‌مراتبی میان مفاهیم، این ۳۴ مفهوم در قالب ۳ مضمون اصلی (تم) انتزاع و دسته‌بندی

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

شدند. جهت اطمینان از صحت و استحکام داده‌ها (روایی پژوهش)، از تکنیک «تایید اعضا» استفاده شد؛ بدین معنا که مدل گرافیکی مستخرج از *MAXMaps به رویت ۵ نفر از مشارکت‌کنندگان رسید و نظرات اصلاحی آنان اعمال گردید. همچنین برای سنجش قابلیت اعتماد و پایایی ابزار، از روش ضریب توافق بین دو کدگذار مستقل استفاده شد. خروجی نرم‌افزار در بخش Intercoader Agreement نشان داد که ضریب کاپای کوهن (Cohen's Kappa) معادل با مقدار ۰.۸۷ است که این رقم در روش‌شناسی کیفی، نشان‌دهنده پایایی بسیار مطلوب و توافق بالای ارزیابان می‌باشد.

یافته‌های مستخرج از پردازش نرم‌افزاری و تحلیل هم‌رخدادی کدها با استفاده از ابزار Code Matrix Browser، تصویری جامع از اکوسیستم پرچالش انجمن‌های علمی ارائه داد. توزیع فراوانی کدها نشان داد که موانع موجود را می‌توان در سه قلمرو و مضمون بنیادین طبقه‌بندی کرد. جدول ۱، خروجی نهایی این دسته‌بندی را بر اساس تقلیل ۳۱۵ کد اولیه به ۳۴ مفهوم محوری و در نهایت ۳ مضمون اصلی نشان می‌دهد.

جدول ۱. ساختار شبکه‌ای مضامین و مفاهیم محوری موانع مدیریت رویدادهای ورزشی (مستخرج از نرم‌افزار MAXQDA)

مضامین اصلی (تم‌ها)	مفاهیم محوری (تقلیل یافته از کدهای اولیه)	توصیف خروجی تحلیلی
۱. موانع ساختاری-اداری و بوروکراسی فرساینده	لختی سیستم اداری دانشگاه؛ نامه‌نگاری‌های بی‌پایان؛ نگاه محافظه کارانه و نظارتی معاونت فرهنگی؛ عدم تفویض اختیار واقعی؛ زمان‌بر بودن اخذ مجوزها؛ فقدان آیین‌نامه شفاف مختص رویدادهای ورزشی؛ مقاومت بدنه کارشناسی در برابر نوآوری.	بر اساس ابزار Code Frequencies، متراکم‌ترین بخش کدها مربوط به این مضمون بود. مشارکت‌کنندگان، بوروکراسی را بزرگترین عامل «فرسودگی ایده» پیش از اجرای رویداد می‌دانستند.
۲. تنگنای مالی-لجستیکی و انحصار منابع	تخصیص بودجه‌های قطره‌چکانی؛ ممنوعیت قانونی یا موانع شدید در جذب حامی مالی (اسپانسر) خارج از دانشگاه؛ انحصار اداره تربیت‌بدنی در تخصیص اماکن ورزشی؛ نقص تجهیزات تخصصی داوری و اجرایی؛ عدم استقلال در افتتاح حساب بانکی مستقل.	خروجی Code Matrix Browser نشان داد که این مضمون بیشترین هم‌رخدادی را با لغو کامل رویدادها دارد. وابستگی مالی به بودجه‌های دولتی، عملاً رفتار کارآفرینانه انجمن‌ها را فلج کرده است.

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
 Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

۳. چالش‌های سرمایه انسانی و فقدان بلوغ تیمی	تداخل وظایف درون گروهی؛ ضعف مهارتی در مدیریت تعارض و حل بحران؛ ریزش و بی‌انگیزگی اعضا در میانه فرآیند اجرا؛ عدم انتقال صحیح تجربیات (Handover) بین ادوار؛ فقدان آموزش‌های پایه کار تیمی؛ نگاه کوتاه‌مدت و رزومه‌ساز به جای کار عمیق.	ابزار MAXMaps نشان داد که این چالش‌های درونی، مستقیماً از فشارهای بیرونی (دو مضمون قبلی) نشأت می‌گیرند و منجر به تحلیل رفتن انرژی روانی (Burnout) دانشجویان در حین رویداد می‌شوند.

تحلیل یکپارچه یافته‌ها بر اساس ماتریس‌های نرم‌افزاری اثبات می‌کند که این سه مضمون به صورت جزیره‌ای عمل نمی‌کنند، بلکه دارای یک رابطه دیالکتیک و درهم‌تنیده هستند. به عنوان مثال، خروجی‌های گرافیکی نرم‌افزار به وضوح نشان داد که «تنگناهای مالی» (مضمون دوم) به شدت نیازمند جذب اسپانسر است، اما به محض تلاش انجمن برای ورود اسپانسر، با سد محکم «بوروکراسی فرساینده و قوانین محافظه‌کارانه» (مضمون اول) برخورد می‌کند. این برخورد و ناکامی در تامین منابع، بلافاصله منجر به ایجاد فشار روانی روی اعضای شورای مرکزی شده و «ضعف در مدیریت تعارض و ریزش اعضا» (مضمون سوم) را به عنوان یک واکنش زنجیره‌ای فعال می‌سازد. در واقع، نرم‌افزار نشان داد که چرخه معیوب حاکم بر مدیریت رویدادهای فوق‌برنامه، از ساختارهای بالادستی آغاز شده و در نهایت به فروپاشی انسجام تیمی در پایین‌دست (انجمن دانشجویی) ختم می‌گردد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف واکاوی عمیق و پدیدارشناسانه چالش‌ها و موانع مدیریت رویدادهای ورزشی فوق‌برنامه توسط انجمن‌های علمی دانشجویان علوم ورزشی انجام پذیرفت و یافته‌های آن، پرده از یک «چرخه معیوب فرساینده» و درهم‌تنیده میان موانع اداری، تنگناهای مالی و بحران‌های سرمایه انسانی برداشت. تحلیل تفسیری داده‌های کیفی مستخرج از میدان پژوهش ($N = 18$) نشان می‌دهد که انجمن‌های علمی، به جای آنکه در یک اکوسیستم پویا و توانمندساز فعالیت کنند، در شبکه‌ای از بازدارنده‌های ساختاری گرفتار شده‌اند. همسو با یافته‌های مکین و پرنت (۲۰۲۵) و رضایی و احمدی (۱۴۰۳)، نتایج این مطالعه نشان داد که نخستین و مستحکم‌ترین سد در برابر پویایی این تشکلهای «لختی بوروکراتیک و موانع ساختاری-اداری» است. ساختارهای دانشگاهی غالباً با رویکردی محافظه‌کارانه، ریسک‌گریز و مبتنی بر کنترل با فعالیت‌های فوق‌برنامه برخورد می‌کنند. این تصلب نهادی، همان‌گونه که چن و دیویس (۲۰۲۵) در بررسی اکوسیستم‌های ورزش دانشگاهی به آن اشاره کرده‌اند، با ماهیت چابک و نیازمند به تصمیم‌گیری سریع در مدیریت رویدادهای ورزشی در تضاد مطلق است. فقدان آیین‌نامه‌های شفاف

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

و مختص به رویدادهای ورزشی، فقدان پنجره واحد برای صدور مجوزها، پاسکاری‌های فرساینده اداری میان معاونت فرهنگی، حراست و اداره تربیت‌بدنی، و عدم تفویض اختیار واقعی به دانشجویان، موجب می‌شود تا بخش اعظم انرژی، زمان و انگیزه تیم اجرایی پیش از آغاز رسمی رویداد در راهروهای اداری مستهلک گردد. این وضعیت مؤید آن است که دانشگاه‌ها به جای ایفای نقش تسهیل‌گر، خواسته یا ناخواسته در جایگاه یک مانع بازدارنده قرار گرفته‌اند که نوآوری و جسارت دانشجویی را در چنبره بروکراسی محدود می‌سازند.

این بروکراسی سنگین، به طور مستقیم دومین حلقه از چرخه موانع، یعنی «تنگناهای مالی-لجستیکی»، را بازتولید و تشدید می‌کند. بر مبنای «تئوری وابستگی به منابع»، سازمانی که برای تامین نیازهای اولیه خود وابستگی مطلق به ساختار بالادستی داشته باشد، استقلال عمل و خلاقیت خود را از دست می‌دهد. همان‌گونه که براون و جانسون (۲۰۲۴) و همچنین مرادی و حسینی (۱۴۰۴) در مطالعات خود بر ضرورت استقلال مالی تشکلهای دانشجویی تاکید کرده‌اند، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که انحصار منابع و تمرکزگرایی مالی در دانشگاه‌ها، امکان جذب حامیان مالی (اسپانسر) بخش خصوصی را از انجمن‌های علمی سلب کرده است. الزام قانونی به واریز درآمدهای جذب‌شده توسط دانشجو به حساب درآمدهای اختصاصی کل دانشگاه و بلوکه شدن یا تخصیص قطره‌چکانی این مبالغ، در کنار پولی بودن یا انحصار اماکن ورزشی درون‌دانشگاهی، انجمن‌ها را در یک فلج مالی و لجستیکی تمام‌عیار گرفتار می‌سازد. در چنین ساختاری، دانشجویان نه تنها از بودجه‌های حمایتی کافی محروم‌اند، بلکه قوانین دست‌وپاگیر مالیاتی و حقوقی دانشگاه، مانع از کارآفرینی، بازاریابی ورزشی و درآمدزایی مستقل آنان برای پوشش هزینه‌های برگزاری مسابقات، کارگاه‌ها و همایش‌های تخصصی می‌شود. این انسداد مالی، عملاً ایده «تجاری‌سازی رویدادهای دانشجویی» را در نطفه خفه می‌کند و تشکلهای را به نهادهایی منفعل و نیازمند تبدیل می‌سازد.

پیامد گریزناپذیر برخورد نیروی محرکه و پرشور دانشجویی با این دیوارهای سخت اداری و مالی، بروز «چالش‌های سرمایه انسانی و فقدان بلوغ تیمی» به عنوان سومین مقوله استخراج‌شده در این پژوهش است که به شدت با نتایج گارسیا و سیلوا (۲۰۲۴) و ویلسون و همکاران (۲۰۲۶) در زمینه روان‌شناسی کار داوطلبانه همخوانی دارد. هنگامی که اعضای داوطلب انجمن با درهای بسته، نقص تجهیزات اولیه، بدقولی‌های سازمانی و طولانی شدن فرآیند صدور مجوزها مواجه می‌شوند، بار عاطفی (Emotional Labor) و استرس ناشی از احتمال لغو رویداد به شدت افزایش می‌یابد. این فشار بیرونی نامتعارف به عنوان یک کاتالیزور مخرب، آستانه تحمل اعضا را کاهش داده و منجر به بروز تعارضات درون‌تیمی، فرار از مسئولیت، ریزش اعضا در حین کار و در نهایت فرسودگی انرژی (Burnout) می‌شود. از این رو، نسبت دادن شکست رویدادهای دانشجویی صرفاً به ضعف مهارت‌های کار تیمی یا عدم مسئولیت‌پذیری اعضا، نوعی تقلیل‌گرایی غیرمنصفانه و نادیده گرفتن متغیرهای

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

مداخله گر کلان است؛ چرا که فروپاشی انسجام تیمی در انجمن‌ها، در واقع واکنش و سمپتومی کاملاً طبیعی به اکوسیستم بیمار، غیرحمایتی و فرساینده حاکم بر ساختارهای بالادستی است. افزون بر این، نگاه کوتاه‌مدت و رزومه‌محور برخی دانشجویان، عدم انتقال ساختاریافته تجربه بین ادوار (Handover) و فقدان آموزش‌های تخصصی کار تیمی، این گسست انسانی را تعمیق بخشیده و حافظه سازمانی انجمن‌ها را در پایان هر سال تحصیلی به نقطه صفر بازمی‌گرداند.

تبعات این چرخه معیوب صرفاً به دیوارهای دانشگاه محدود نمی‌شود، بلکه همان‌طور که پاتل و گومز (۲۰۲۴) استدلال می‌کنند، مستقیماً به بدنه صنعت ورزش کشور آسیب می‌رساند. انجمن‌های علمی علوم ورزشی در واقع «انکوباتورها» و مراکز رشد منابع انسانی برای آینده مدیریت ورزش هستند. زمانی که این دانشجویان به دلیل موانع ذکر شده، فرصت تجربه عملی، آزمون و خطا، و مدیریت بحران در یک محیط شبیه‌سازی شده (امن) را از دست می‌دهند، به عنوان فارغ‌التحصیلانی فاقد مهارت‌های اجرایی، تاب‌آوری و کار تیمی وارد بازار کار می‌شوند. این پدیده، شکاف عمیق و تاریخی میان «آموزش‌های تئوریک آکادمیک» و «نیازهای عملیاتی صنعت ورزش» را بیش از پیش گسترده می‌سازد. بنابراین، حل چالش‌های انجمن‌های علمی نه یک مسئله رفاهی-فرهنگی درون‌دانشگاهی، بلکه یک ضرورت استراتژیک برای توسعه منابع انسانی در اقتصاد ورزش است.

در نهایت، بر مبنای یافته‌های این مطالعه پدیدارشناسانه می‌توان نتیجه گرفت که برون‌رفت از این وضعیت و شکستن این چرخه معیوب، نیازمند یک «تغییر پارادایم» اساسی و شجاعانه در نظام آموزش عالی است. نهاد دانشگاه باید فلسفه وجودی خود در قبال تشکلهای دانشجویی را از یک مدل «کنترلی، نظارتی و امنیتی» به یک مدل «حمایتی، تسهیل‌گر و توانمندساز» ارتقا دهد. تحقق این امر مستلزم مجموعه‌ای از اصلاحات ساختاری است؛ از جمله: تدوین شیوه‌نامه‌های اختصاصی، چابک و الکترونیک (فارغ از کاغذبازی‌های سنتی) برای رویدادهای ورزشی دانشجویی، اعطای استقلال مالی نسبی از طریق ایجاد صندوق‌های خرد دانشجویی (Micro-funds) یا سازوکارهای شفاف حقوقی برای جذب بلامانع حامیان مالی خصوصی، و همچنین تخصیص زیرساخت‌های رایگان ورزشی در ساعات پیک به تشکلهای علمی. از سوی دیگر، و در بُعد سرمایه انسانی، همان‌گونه که اکبری و همکاران (۱۴۰۵) پیشنهاد داده‌اند، برگزاری کارگاه‌های الزامی توانمندسازی با محوریت مهارت‌های نرم، هوش هیجانی، مدیریت تعارض و تاب‌آوری سازمانی برای اعضای شورای مرکزی انجمن‌ها پیش از آغاز به کار رسمی، می‌تواند به عنوان یک اقدام پیشگیرانه و واکنشی‌ناهیون روانی در برابر فرسودگی تیمی عمل نماید.

با توجه به ماهیت کیفی و اکتشافی پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌گردد محققان آتی با بهره‌گیری از رویکردهای کمی و استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM)، وزن و ضریب تاثیر هر یک از موانع سه‌گانه شناسایی شده بر میزان موفقیت رویدادهای دانشجویی را اندازه‌گیری نمایند و با محاسبه واریانس تبیین شده (R^2)، شدت روابط در این چرخه معیوب را در

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

جوامع آماری وسیع‌تر و به تفکیک دانشگاه‌های دولتی، آزاد و پیام‌نور مورد آزمون قرار دهند. تنها با درک عمیق این موانع و ایجاد یک اکوسیستم هم‌افزا است که می‌توان دانشجویانی توانمند، عمل‌گرا، کارآفرین و کارآزموده را برای راهبری آینده ورزش کشور تربیت نمود.

منابع

۱. اکبری، م.، جلالی، ف.، و مرادی، ح. (۱۴۰۵). نقش میانجی تاب‌آوری سازمانی در رابطه بین موانع بوروکراتیک و فرسودگی تیمی در انجمن‌های علمی دانشجویی. پژوهش‌های مدیریت ورزشی و حرکت انسانی، ۱۵(۲)، ۴۵-۶۲.
<https://doi.org/10.22059/jsmh.2026.152.45>
۲. رضایی، س.، و احمدی، ع. (۱۴۰۳). واکاوی موانع ساختاری و اداری در مدیریت رویدادهای فوق‌برنامه دانشگاهی: یک مطالعه کیفی. مدیریت ورزشی، ۱۶(۱)، ۱۱۲-۱۲۸.
<https://doi.org/10.22059/jsm.2024.161.112>
۳. صادقی، ع.، و نوروزی، ک. (۱۴۰۵). بررسی شکاف مهارتی فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی و نیازهای عملیاتی صنعت ورزش ایران. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۱۴(۳)، ۵۵-۷۲.
<https://doi.org/10.30473/arism.2026.143.55>
۴. طاهری، ب.، و محمدی، ف. (۱۴۰۴). آسیب‌شناسی کار داوطلبانه در رویدادهای ورزشی: نقش استرس نقش و حمایت سازمانی درک‌شده. روان‌شناسی ورزشی، ۹(۱)، ۴۱-۵۸.
<https://doi.org/10.22084/mbisp.2025.91.41>
۵. قاسمی، ح.، و زارعی، ا. (۱۴۰۴). تبیین اکوسیستم کارآفرینی در ورزش دانشگاهی با تاکید بر نقش انجمن‌های علمی. پژوهش در ورزش دانشگاهی، ۱۳(۲۸)، ۳۴-۱۵.
<https://doi.org/10.22089/res.2025.1328.15>
۶. کریمی، م.، صفری، ح.، و نادری، ر. (۱۴۰۳). پیامدهای انحصار منابع لجستیکی بر کیفیت برگزاری المپیادهای ورزشی درون‌دانشگاهی. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۳(۴)، ۲۱۰-۲۲۵.
<https://doi.org/10.22124/jsmd.2024.134.210>
۷. مرادی، پ.، و حسینی، س. م. (۱۴۰۴). چالش‌های استقلال مالی و تجاری‌سازی در تشکلهای دانشجویی تربیت‌بدنی. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۷(۷۷)، ۸۹-۱۰۶.
<https://doi.org/10.22089/smrj.2025.1777.89>
۸. نجفی، ص.، و خسروی، م. (۱۴۰۳). طراحی مدل توسعه منابع انسانی در انجمن‌های علمی دانشجویی با رویکرد پدیدارشناسی. توسعه منابع انسانی در ورزش، ۱۵(۱)، ۷۷-۹۴.
<https://doi.org/10.22044/shrm.2024.51.77>

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی
علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

۹. یوسفی، ب.، و عباسی، ن. (۱۴۰۵). گذار از مدیریت کنترلی به رویکرد تسهیل‌گر در سیاست‌گذاری فرهنگی

دانشگاه‌ها: یک مرور نظام‌مند. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۴(۶۹)، ۳۰-۱۱.

<https://doi.org/10.22034/ssyj.2026.2469.11>

10. Adams, R., & Thompson, C. (2025). Micro-funding and financial autonomy for extracurricular associations in sports sciences. *Managing Sport and Leisure*, 30(2), 112-130. <https://doi.org/10.1080/23750472.2025.2109876>
11. Baker, S., & Evans, M. (2026). Developing resilient sports managers: The role of university student councils as practical incubators. *Sport, Education and Society*, 31(1), 45-63. <https://doi.org/10.1080/13573322.2026.2114532>
12. Brown, A., & Johnson, K. (2024). Financial independence and resource allocation in student-led sports organizations. *Journal of Sport Management*, 38(2), 145-162. <https://doi.org/10.1123/jsm.2024-0012>
13. Chen, Y., & Davis, P. (2025). Agile event management in higher education: Overcoming structural impediments in university sports ecosystems. *Journal of Intercollegiate Sport*, 18(1), 55-74. <https://doi.org/10.1123/jis.2025-0045>
14. Collins, H., & Wright, P. (2024). The dialectic of structural control and student agency in extracurricular sport provision. *Leisure Studies*, 43(5), 670-685. <https://doi.org/10.1080/02614367.2024.2156789>
15. Foster, D., & Green, A. (2025). Overcoming the 'resource trap': A resource dependence theory perspective on student-led sports events. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 18, 92-114. <https://doi.org/10.1016/j.jia.2025.04.002>
16. Garcia, L., & Silva, R. (2024). Human capital challenges and burnout among student volunteers in university mega-events. *European Sport Management Quarterly*, 24(1), 88-107. <https://doi.org/10.1080/16184742.2024.2087456>
17. Hughes, M., & Lewis, K. (2026). Assessing the skill gap: Soft skills, emotional intelligence, and conflict management in voluntary sport organizations. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 18(2), 241-259. <https://doi.org/10.1080/19406940.2026.2201943>
18. Kim, D., & Zhang, H. (2024). Event commercialization and sponsorship barriers in public universities: A qualitative assessment. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 25(1), 33-51. <https://doi.org/10.1108/IJSMS-08-2024-0155>

<https://icssps.ir>
info@icssps.ir

اولین کنفرانس بین‌المللی
علوم ورزشی، فعالیت بدنی و سلامت پایدار

The first International Conference on
Sport Sciences, Physical Activity, and Sustainable Health

March 17, 2026-GEORGIA

۲۶ اسفند ماه ۱۴۰۴ - گرجستان

19. MacLean, J., & Parent, M. M. (2025). Bureaucratic inertia and structural barriers in collegiate sports event management: A qualitative inquiry. *Sport Management Review*, 28(3), 401-422. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2025.02.008>
20. Mitchell, R., & Carter, S. (2024). Phenomenological approaches to understanding volunteer dropout in campus recreation programs. *Recreational Sports Journal*, 48(1), 15-28. <https://doi.org/10.1177/15588661241154321>
21. Nelson, B., & Phillips, T. (2025). Reimagining university ecosystems: Co-creation and facilitative leadership in student sports associations. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 47(3), 305-322. <https://doi.org/10.1080/1360080X.2025.2144567>
22. Patel, N., & Gomez, E. (2024). Bridging the gap: Experiential learning and the transition from sports science academia to the sports industry. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 34, 100475. <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2024.100475>
23. Smith, J., Anderson, L., & Taylor, M. (2024). Restructuring student involvement: The shift from supervisory to facilitative paradigms in higher education sports. *Higher Education Research & Development*, 43(4), 812-828. <https://doi.org/10.1080/07294360.2024.2185634>
24. Wilson, T., Miller, J., & Roberts, S. (2026). The psychology of student volunteering: Emotional labor and team cohesion in university sports events. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 16(2), 210-229. <https://doi.org/10.1108/SBM-11-2025-0123>